

Informatie voor het onderwijsveld over radicalisering

Inhoudsopgave

1. Burgerschap.....	2
Artikelen	2
Boeken.....	2
2. Radicalisering.....	2
Artikelen	2
3. Handreikingen voor aanpak radicalisering	3
Artikelen	3
Boeken.....	3
Sites	3
Overige documenten.....	3
Lesmethoden.....	4

1. Burgerschap

Artikelen

Franken, P. Hautvast, D. Hoeij, van J. Stroetinga, M. (2003). *Aan de slag met actief burgerschap; Handreiking voor scholen PO en VO*. 's-Hertogenbosch: KPC Groep.

SDU uitgevers. Reeks 'Multiculturele samenleving in ontwikkeling' (MSO).

Ghorashi, H. (2007). *Culturele diversiteit, Nederlandse identiteit en democratisch burgerschap; MSO Deel 4*. Den Haag: Sdu uitgevers.

Vermeulen, B.P. (2007). *Vrijheid, gelijkheid, burgerschap; MSO deel 1*. Den Haag: Sdu uitgevers.

Turkenburg, M. (2005). *Grenzen aan de maatschappelijk opdracht van de school*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Boeken

Peschar, J. Hooghoff, H. Dijkstra, A.B. Dam, ten G. (2010). *Scholen voor burgerschap; naar een kennisbasis voor burgerschapsonderwijs*. Antwerpen - Apeldoorn: Scholenpanels burgerschap & Garant-Uitgevers n.v.

Bron, J. Veugelers, W. Vliet, van E. (2009). *Leerplanverkenning actief burgerschap; Handreiking voor schoolontwikkeling*. Enschede: Stichting Leerplanontwikkeling (SLO).

2. Radicalisering

Artikelen

Arts, L. Butter, E. (2009). *Radicaal, orthodox of extremist? Achtergrondinformatie over radicalisering en polarisatie*. ACB Kenniscentrum.

- Opgesteld voor mensen die zich willen verdiepen in de achtergronden van radicalisering, extremisme en, in iets mindere mate, polarisatie. Het is bedoeld voor bestuurders, professionals, vrijwilligers en andere burgers die willen voorkomen dat jongeren zodanig radicaliseren dat ze tot extremistische daden in staat zijn of die ongewenste vormen van polarisatie willen voorkomen.

Bos, van den K. Loseman, A. Doosje, B. (2009). *Waarom jongeren radicaliseren en sympathie krijgen voor terrorisme: onrechtvaardigheid, onzekerheid en bedreigde groepen*. Den Haag: ministerie van Justitie.

Davies, L. (2008). *Educating against extremism*. London (UK): Institute of education.

Pels, T. (2014) *Voorkomen van radicalisering: óók een pedagogische opdracht*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Pels, T., & De Ruijter, D.J. (2012). The Influence of Education and Socialization on Radicalization: an Exploration of Theoretical Presumptions and Empirical Research. *Child and youth Care Forum*, 41 (3), 311-325.

Pels, T. Ruyter, de D. *De relatie tussen opvoeding, socialisatie, ontwikkeling en radicalisering: overzicht van en hiaten in de beschikbare kennis* Utrecht: Verwey-Jonker Instituut, Amsterdam: Vrije Universiteit. *Pedagogiek* 31e jaargang , 2, 2011.

- Hoe voorkom je dat mensen toetreden tot extremistische of gewelddadige bewegingen? Hoe kun je mensen in staat stellen om de uitdaging aan te gaan tegen extremistische of gewelddadige bewegingen of aan extremistische of gewelddadige overheden?

Spee, I. Reitsma, M.(2010). *Puberaal, lastig of radicaliserend?; grensoverschrijdend gedrag van jongeren in het onderwijs*. 's- Hertogenbosch: KPC Groep.

3. Handreikingen voor aanpak radicalisering

Artikelen

Beek, S. Reitsma, M. (2011). *'DE ANDER EN IK' Onderzoek naar een lespakket om radicalisering te voorkomen*. 's-Hertogenbosch: KPC Groep.

Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (2014). *Handreiking aanpak van radicalisering en terrorismebestrijding op lokaal niveau*. Den Haag: Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid.

- Dit is een handreiking voor gemeenten, maar bevat ook relevante informatie voor scholen.

Zannoni, M. Varst, van der L.P. E.J.A. Bervoets, E.J.A. Wensveen, M. Bolhuis, van V.J. Torre, van der E.J. (2008) . *De rol van eerstelijns werkers bij het tegengaan van polarisatie en radicalisering; van 'ogen en oren' naar 'het hart' van de aanpak*. Den Haag: COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement.

- Hoofdstuk 6 is speciaal gericht op onderwijs.

Boeken

Eck, van S. (2008). *Radicalisering in het klaslokaal; Hoe te herkennen en te handelen?* Amsterdam: Centrum voor Nascholing Amsterdam (CNA).

Sites

Omgaan met idealen. *Alles over omgaan met extreme idealen*.

[<http://www.omgaanmetideal.nl/informatie/algemene-tips/>] Geraadpleegd op 03-02-2015.

Centrum School en Veiligheid. *Radicalisering & extremisme*.

[<http://www.schoolenveiligheid.nl/radicalisering/>] Utrecht: Centrum School en Veiligheid.

Overige documenten

Wienke, D. en O. Ramadan. *Vragen en antwoorden ten behoeve van professionals, werkzaam in eerstelijnsorganisaties en in het onderwijs*. [<http://www.nji.nl/nl/Publicaties/Polarisatie-en-radicalisering-bij-jongeren.html>] geraadpleegd op: 03-02-2015.

- Deze tien documenten gaan in op de vraag hoe instellingen voor onderwijs, jeugdzorg en welzijn kunnen omgaan met polarisatie en radicalisering. Deze documenten zijn opgesteld door het Kennis- en Adviescentrum Nuansa van het ministerie van Veiligheid en Justitie en het Nederlands Jeugdinstituut.

Centrum School en Veiligheid. *Pedagogiek als wapen tegen radicalisering*. Utrecht: Centrum School en Veiligheid.

- Een korte brochure met (achtergrond)informatie en praktische tips voor docenten over de wijze waarop zij kunnen omgaan met radicaliserende en extremistische jongeren.

Lesmethoden

Stichting Nieuws in de klas (n.d.). *Verzameling lestips over Charlie Hebdo*.

[<https://www.nieuwsindeklas.nl/nieuws/actualiteit-in-de-les-aanslag-charlie-hebdo>] geraadpleegd op 04-02-2015.

- De site [nieuwsindeklas.nl](http://www.nieuwsindeklas.nl) helpt docenten in het primair en voortgezet onderwijs nieuwsmedia in hun lesprogramma te verwerken.

Veel maatschappijleermethodes besteden aandacht aan burgerschap, zoals:

Voor het VO:

Impuls. Noordhoff uitgevers.

Mij; Op onderzoek naar je identiteit. Lespakket voor 3e klas Voortgezet Onderwijs. Centrum 16•22 in samenwerking met Gemeente Den Haag en Fonds 1818. Onderwerp: identiteitsontwikkeling van jongeren in een multiculturele stad, land en wereld.

Voor het PO:

Kijk in mijn wijk. Kwintessens Uitgevers, onderwerp: burgerschapsontwikkeling.

Leefstijl. Heutink. Onderwerp: sociaal- emotionele vaardigheden, o.a. burgerschap.